

Att motverka, förebygga och hantera mutor och handel med inflytande

De här riktlinjerna vänder sig till alla anställda, praktikanter och uppdragstagare på Försäkringskassan.

Det här handlar riktlinjerna om

Riktlinjerna handlar om vad som gäller när någon ger eller tar emot mutor eller handlar med inflytande¹. Läs om de bestämmelser som finns om tillåtna gåvor, intern och extern representation på Försäkringskassan i riktlinjer (2006:14) Gåvor och representation vid Försäkringskassan samt anvisningar (2023:04) Gåvor och representation vid Försäkringskassan.

Riktlinjerna styr vårt arbete, men innehåller också stödjande delar.

Det här är nytt i denna version

Ändrad organisationstillhörighet från Rättsavdelningen till Avdelningen för ledningsstöd och analys.

Det här är styrande i riktlinjerna

- Du får som huvudregel inte ta emot gåvor, belöningar eller andra förmåner. Läs mer i avsnitt 2.1.
- Du får i undantagsfall ta emot gåvor av ringa värde. Läs mer i avsnitt 2.3.
- Du får i undantagsfall låta dig bjudas på enstaka måltider. Läs mer i avsnitt 2.4.
- Du får i undantagsfall låta någon annan än Försäkringskassan stå för vissa kostnader för din kompetensutveckling. Läs mer i avsnitt 2.5.
- Särskilda regler gäller för gåvor i samband med internationella besök. Läs mer i avsnitt 3.
- Du ska i vissa fall anmäla en säkerhetsincident. Läs mer i avsnitt 4.
- Du ska i vissa fall anmäla enligt riktlinjerna (2018:03) Hanteringen av misstänkta interna överträdelser samt brott mot Försäkringskassan. Läs mer i avsnitt 5 och 6.
- Mottagna förmåner ska diarieföras i vissa fall. Läs mer i avsnitt 7.

¹ I Brottsbalken finns brotten tagande av muta, givande av muta och vårdslös finansiering av muta i 10 kap. 5a -5c och 5e §§. Brottet handel med inflytande finns i 10 kap. 5d § och handlar om att en tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för att påverka någon annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling, alternativt att en lämnar, utlovar eller erbjuder någon en otillbörlig förmån för att han eller hon ska påverka annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling.

Innehåll

1	Inledning	3
2	Vad gäller på Försäkringskassan	3
2.1	Huvudregeln är att du inte får ta emot eller begära något	3
2.2	Exempel på sådant som typiskt sett kan vara muta och handel med inflytande	3
2.3	Undantag för gåvor av ringa värde	3
2.4	Undantag för enstaka måltider	4
2.5	Undantag för viss kompetensutveckling	4
3	Särskilt om internationella relationer	4
4	Hur agerar jag om jag blir erbjuden något	4
5	Hur agerar jag om jag har fått något som inte är tillåtet	5
6	Hur agerar jag om jag misstänker att någon har tagit emot en muta eller handlat med inflytande	5
7	Hantering av förmåner som inte kan lämnas tillbaka	5
8	Planerad uppföljningsmetod	6

1 Inledning

Som anställd hos Försäkringskassan förväntas du följa den statliga värdegrunden och uppträda på ett sådant sätt att allmänheten kan ha förtroende för myndigheten. Du ska agera sakligt, opartiskt och du förväntas fatta beslut som är korrekta och rättssäkra. Det innebär att du inte får utnyttja din förtroendeställning för att nå otillbörlig vinning för dig själv eller andra.

Om du behöver stöd i frågor om mutor och handel med inflytande ska du kontakta din närmaste chef. Det finns också ett stödmaterial på Fia-sidan [Korruption - Fia \(sfa.se\)](https://www.fia.se/korruption).

2 Vad gäller på Försäkringskassan

2.1 Huvudregeln är att du inte får ta emot eller begära något

Som anställd, praktikant eller uppdragstagare vid Försäkringskassan får du inte ta emot gåvor, belöningar eller förmåner om de kan antas påverka dig och hur du handlar i arbetet.

Du får inte fråga efter eller begära en gåva, belöning eller förmån oavsett värdet på det du begär. Det gäller oavsett om du gör det muntligt, skriftligt eller till exempel genom gester. Du får inte heller kräva att någon annan begär en gåva, belöning eller förmån. Även om du inte får någon gåva, belöning eller förmån kan du göra dig skyldig till mutbrott. Det är alltså begäran eller förfrågan som sådan som kan vara brottslig.

Du får inte heller privat ta emot något från en person eller företag som du har kontakt med i arbetet, även om det rör din fritid.

Försäkringskassan har valt att vara striktare i sina bedömningar än vad lagen kräver för att minimera risken att vi påverkas i vårt arbete.

2.2 Exempel på sådant som typiskt sett kan vara muta och handel med inflytande

Här är *exempel* på gåvor, belöningar och förmåner som typiskt sett kan vara muta och handel med inflytande:

- penninggåva och lån av pengar,
- varor och tjänster för privat ändamål och privata rabatter på varor och tjänster,
- presentkort, gåvokort och liknande som motsvarar pengar,
- teaterbesök och biljetter till sportevenemang eller konserter,
- rätt att använda fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk,
- nöjes- eller semesterresa,
- förmåner som kan medföra att givaren får en hållhake på mottagaren.

2.3 Undantag för gåvor av ringa värde

Du får bara ta emot en gåva som är av ringa värde om situationen har samband med ditt arbete, exempelvis vid en utbildning eller konferens. Det kan vara till exempel enklare reklamartiklar som pennor, block, tygkasse eller nyckelringar. Med ringa värde menas att gåvans totala belopp inte får vara högre än 300 kr. Gåvor av ringa värde från samma givare och vid flera tillfällen får du inte ta emot.

2.4 Undantag för enstaka måltider

Du får delta i en måltid som någon annan betalar i situationer som har en direkt koppling till ditt arbete. Du får bara delta i enstaka måltider som inte kostar mer än 600 kronor.

Om du, trots att måltiden kostar under 600 kronor, ändå upplever att måltiden riskerar att påverka dig i ditt arbete ska du tacka nej till den. Det kan till exempel vara om du bjuds på en måltid under pågående upphandling eller andra typer av avtalsförhandlingar.

Kaffe, kaffebröd och frukt i samband med ett arbetsmöte räknas inte som en förmån, så det får du ta emot eller bjuda på.

Du får inte ta emot eller förtära alkoholhaltiga drycker om du bjuds på sådana.

2.5 Undantag för viss kompetensutveckling

Om du blir bjuden på till exempel ett seminarium eller en konferens kan du tacka ja om det är till nytta i arbetet. Du behöver vara uppmärksam på om programmet innehåller inslag av nöjeskaraktär i större utsträckning. Innan du besvarar inbjudan ska du alltid kontakta din chef som avgör om du kan delta eller inte.

Om du deltar i ett sådant arrangemang ska Försäkringskassan alltid betala för resor, mat och boende.

3 Särskilt om internationella relationer

I samband med internationella besök är det nästan alltid så att gästerna har med sig en gåva till Försäkringskassan. Det kan vara svårt att bedöma värdet på gåvan eftersom gåvan oftast kommer från gästernas hemland.

En sådan gåva kan du ta emot om du representerar Försäkringskassan vid besöket, eftersom gåvan är riktad till myndigheten och det är sedvänja att gåvor ges vid dessa tillfällen. Du ska sedan kontakta Kontorsservice som ansvarar för hantering av mottagna gåvor, belöningar och förmåner för Försäkringskassans räkning.

4 Hur agerar jag om jag blir erbjuden något

Om du blir erbjuden en gåva, belöning eller förmån som inte är tillåten enligt dessa riktlinjer ska du genast tacka nej. Det gäller även om du inte uppfattar löftet som seriöst. Om du inte tackar nej direkt, så betyder det att du har tackat ja till gåvan, belöningen eller förmånen. Det gäller även om löftet uttrycks i så allmänna ordalag att det egentligen inte finns anledning för dig att svara, som till exempel "Jag ska visa min uppskattning på lämpligt sätt".

Du ska sedan så snart som möjligt kontakta din närmaste chef.

Du eller din chef ska sedan anmäla det inträffade som en säkerhetsincident enligt anvisningar (2022:07) Anvisningar för hantering av säkerhetsincidenter. Säkerhetsrådgivaren ger stöd vid polisanmälan enligt sin rutin för polisanmälan vid otillåten påverkan.

Om du tackat nej men trots det bedömer att situationen riskerar att påverka dig i ditt arbete, ska du prata med din närmaste chef.

5 Hur agerar jag om jag har fått något som inte är tillåtet

Om du har fått en gåva, belöning eller förmån som inte är tillåten enligt dessa riktlinjer ska du genast kontakta din närmaste chef.

Du eller din chef ska sedan så snart som möjligt anmäla det inträffade till Försäkringskassans internutredarfunktion enligt riktlinjer (2018:03) Hanteringen av misstänkta interna överträdelser samt brott mot Försäkringskassan. Läs mer på Fia-sidan [Anmäl intern överträdelse - Fia \(sfa.se\)](#).

Det är medarbetarna på internutredarfunktionen som avgör om det du fått ska lämnas tillbaka eller om Försäkringskassan kan behålla det.

Om en internutredning inleds ansvarar internutredningsfunktionen för det som tagits emot. Funktionen ansvarar för att det diarieförs i ärendet och också för att göra en polisanmälan i de fall det blir aktuellt.

Om det inte beslutas om en internutredning så ansvarar din närmaste chef för att kontakta den som har gett dig gåvan, belöningen eller förmånen och lämna tillbaka den.

Om du bedömer att den uppkomna situationen riskerar att påverka dig i ditt arbete ska du prata med din närmaste chef.

6 Hur agerar jag om jag misstänker att någon har tagit emot en muta eller handlat med inflytande

Om du misstänker att någon har tagit emot en gåva, belöning eller förmån som du tror kan vara en muta eller handel med inflytande ska du anmäla det enligt riktlinjerna (2018:03) Hanteringen av misstänkta interna överträdelser och brott mot Försäkringskassan. Läs mer på Fia-sidan [Anmäl intern överträdelse - Fia \(sfa.se\)](#).

Du kan även välja att visselblåsa det som ett missförhållande till Försäkringskassans visselblåsarfunktionen enligt anvisningar (2023:07) Försäkringskassans visselblåsarfunktion. Läs mer på Fia-sidan [Visselblåsarfunktionen - Fia \(sfa.se\)](#).

7 Hantering av förmåner som inte kan lämnas tillbaka

Alla gåvor, belöningar och förmåner som inte är av ringa värde, som alltså är värda mer än 300 kronor, och som inte kan eller ska lämnas tillbaka ska diarieföras.

I ärendet ska det framgå vem som har tagit emot gåvan, belöningen eller förmånen, uppgift om vad det är för något, vem som har gett den, när och i vilket sammanhang den togs emot och var den förvaras. Gåvor som inte kan förvaras utan måste slängas, till exempel mat, dryck och blommor, ska fotograferas eller beskrivas genom en tjänsteanteckning som diarieförs i ärendet.

Avdelningen för Verksamhetsstöd, Kontorsservice, ansvarar för hantering och förvaring av mottagna gåvor, belöningar och förmåner.

Gåvor som är värda mer än 10 000 kronor och som beräknas ha en förväntad ekonomisk livslängd på minst tre år ska registreras i Försäkringskassans ekonomisystem. Sådana gåvor ska därför anmälas till VO Ekonomi och uppföljning, Avdelningen för ledningsstöd och analys. Använd blankett SC3206 och skicka den till funktionsbrevlådan F4100 Koncernekonomi.

Konstverk ska föras in i Försäkringskassans konstregister. Sådana gåvor ska därför anmälas till konstansvarig på Kontorsservice på det aktuella kontoret. En statlig myndighet får enligt förordningen (1990:195) om vård av statens konstverk inte äga konst. All konst inom staten ägs i stället av Statens konstråd. Om Försäkringskassan får konst så övergår äganderätten för konsten automatiskt till Statens konstråd, medan vi har ansvaret för att vårda konsten. Försäkringskassan måste därför alltid samråda med Statens konstråd om vi får konst. Om vi inte vill behålla konsten ska vi skicka den till Statens konstråd.

8 Planerad uppföljningsmetod

Avdelningen för ledningsstöd och analys kommer årligen att följa upp de här riktlinjerna genom indikationer och incidenter samt återkoppling från organisationen.

Stefan Blom

Caroline Bornegård